

SVOBODNA SLOVENIJA

“ESLOVENIA LIBRE”

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 380435

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

Año (Leto) X (5)

BUENOS AIRES, 30. OKTOBRA (OCTUBRE) 1952

No. (Štev.) 41.

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

NAŠ KOLEDAR-ZBORNİK

Odkar smo protikomunistični Sloveni odtrgani od rodne zemlje in živimo po vseh kontinentih velikega svobodnega sveta, smo se od prvega dne živo zavedali vseh dolžnosti, ki jih imamo kot svobodni ljudje do zaslužnjega naroda doma in do slovenske kulture, ki doma sedaj pod komunisti nima možnosti svobodnega razvoja.

Zato v svobodnem svetu tudi nadaljujemo s kulturnim ustvarjanjem in tako polagamo temelje slovenski emigrantski krjivosti, ki je pa samo nadaljevanje tistega slovenskega kulturnega življenja, ki je bilo tako bogato in pestro in ki se ga komunisti zatrli.

Da ohranimo slovenski mladini najlepše slovenske vrednote, jo opozarjamo stalno na našo bogato preteklost, na važne zgodovinske dogodke, katerih se nam ri treba sramovati. Pri tem nikdar ne pozabljamo na borbo slovenskega naroda proti komunizmu v obrambi svetih izročil naših očetov in mater ter velikih slovenskih mož.

Malo nas je v velikem svetu. Kot posamezniki pomenimo malo ali nič. Uveljaviti se moremo kot skupnost samo s svojo pridnostjo, vestnostjo in poštenostjo ter vzglednostjo v vsakem pogledu. Najbolj se pa lahko uveljavimo v tujem svetu s svojim kulturnim delom. Zato morajo imeti naši pesniki, pisatelji, umetniki, kulturni delavci in znanstveniki priliko in možnost za objavo svojih del.

Vsem tem zahtevam skušamo ugoditi že v tedniku “Svobodna Slovenija” ko likor je največ mogoče. Pred petimi leti pa se je porodil tudi načrt, da bi vsako leto izdali Koledar-Zbornik, v katerem bi bila dana možnost kulturno tvornim slovenskim silam, da se uveljavljajo in izpričujejo ter potrjujejo svoje poslanstvo, ki ga imajo v svobodnem svetu v službi svojega trpečega naroda.

Dolžnost do domovine in ljubezen do trpečih bratov in sester ter do soborcev in sotrpincev po vseh kontinentih je bila vedilo pri našem delu. Tako je izšel prvi Koledar-Zbornik in prav tako so nastajali vsi drugi in tudi letošnji-peti.

Kakor v vseh prejšnjih, so sodelovali tudi pri sedanjem naši najboljši kulturni, politični in socialni delavci, pesniki in pisatelji in ostali kulturni delavci. Izredno podrobno je opisano delo znamenitih slovenskih mož, katerih jubileje bomo praznovali prihodnje leto. Borbo slovenskega naroda proti največjemu sovražniku krščanske kulture in civilizacije sploh so živo prikazali naši umetniki in zgodovinarji s svojimi deli. Za kulturno afirmacijo slovenskega naroda v svetu so odlično pripomogli svobodni slovenski pesniki in pisatelji. Bogat je prikaz kulturnega udejstvovanja zamejskih Slovencev in tudi na Slovence na Primorskem ter Koroškem nismo pozabili. Pa kaj bi vse naštevali. V teh kratkih besedah ni mogoče podati izredno bogate, zanimive in pestre vsebine in zgodovinskih, skoro že pozabljenih slik, ki so v koledarju objavljene.

Takšen bo in v kratkem prišel petič med Vas naš zbornik. Prišel bo med vas in v veliki svet. Petič bomo tako mogli s mnogimi nesebičnimi sodelavci in številni mi prijatelji povedati svetu vso resnico o Slovencih in slovenstvu. Naše borbe še ni konec, ker je v nas ostal živ duh borbene zavesti, da spričo novega položaja in novih časov ne smemo kloniti.

Prepričani smo, da svojemu narodu in vsem slovenskim novim naseljencem po vsem svetu najbolje služimo s tiskano besedo, s katero ga povezujemo v veliko slovensko družino in mu dajemo vsako leto površ še zgleden zbornik. Le takšne afirmacije naše tiskane besede nam morejo danes v velikem svetu koristiti. Le takšne publikacije nas bodo med zgodovino opravičevale, da smo svojo slovensko narodno dolžnost izpolnili.

In po taki poti bomo prišli vsi tudi do končnega cilja, kakor ga je za letošnji Koledar-Zbornik postavil dr. Krek s pozivom: V znamenju zmage naprej!

BORBA ZA POSARJE

Posarje je zelo bogata nemška dežela ob meji s Francijo. Površina znaša nekaj nad 1500 kv. kilometrov, prebivalcev pa je nekaj nad 800.000. Posarje je bilo prvič odtrgano od Nemčije po prvi svetovni vojni; tedaj je bila dežela postavljena pod mednarodno nadzorstvo, gospodarsko pa priključena Franciji. Pač pa je bilo v versajski mirovni pogodbi določeno, da bo po 15 letih plebiscit odločil o tem, komu naj dežela spet pripade.

Hitler je l. 1935 plebiscit dobil in sicer je glasovalo za priključitev k Nemčiji 477.000 volilcev, za ohranitev mednarodne uprave 46.000, za priključitev k Franciji pa 6.000 volilcev. Najbolj bogata je v Posarju produkcija premoga, ki znaša 14 milijonov ton letno, in ta velika količina premoga še povečuje produkcijo jekla in težke industrije.

Po drugi svetovni vojni je Francija Posarje zasegla in ga nameravala vključiti v Francosko unijo. Toda pozneje so v Parizu to namero opustili in je bilo Posarje koncem decembra 1946 vključeno v francosko carinsko unijo. USA in Anglija sta podpirali francoske načrte o gospodarski vključitvi Posarja v francosko gospodarstvo; vendar sta obe izjavili, da morajo biti vsi taki načrti pozneje v mirovni pogodbi z Nemčijo. V l. 1947 so francoske oblasti odstranile iz Posarja vse predstavnike političnih strank iz ostale Nemčije in francoski visoki komisar je z domačini pripravil poseben načrt za ustavo Posarja. Nato so bile volitve v deželni zbor, ki je 8. nov. 1947 sprejel novo ustavo. Glavna določba ustave pa je, da je “Posarje avtonomna dežela, ki sloni na načelih socialnega blagostanja in je gospodarsko priključena k Franciji.” Ustava tudi pravi, da je francoski vrhovni komisar najvišja politična oblast v deželi. Francija zastopa Posarje pred zunanjim svetom in skrbi za obrambo dežele, zakonodaja je naslonjena na francosko in deželna zastava nosi na modrem in rdečem polju bel križ.

Med tem so bile z zahodno nemško

vlado podpisane pogodbe, ki služijo kot podlaga za mirovno pogodbo. Nemčija je tudi postala članica snujoče se evropske unije in evropske oborožene sile. Zahodna nemška vlada je terjala, da se mora vprašanje nemške dežele Posarja urediti tako, da bodo spoštovani nemški narodnostni interesi. Med Francijo in Nemčijo se vlečejo že več kot leto dni pogajanja, kako urediti vprašanje Posarja. Novembra bodo v Posarju spet volitve v deželni zbor. Sedanji predsednik avtonomne vlade Hoffman pa je prepovedal nemškim političnim strankam postavljati kandidate; samo domače posarske stranke so pripuščene k volitvam. Dr. Adenauer je pri pogajanjih v Parizu terjal, da naj se volitve odlože, dokler se ne doseže sporazum s posarsko avtonomno vlado, kakšen bodi volilni zakon in katere stranke se smejo udeleževati volilne borbe. Nemški kancler je to zahtevo postavil zaradi tega, ker bo koncem novembra nemški parlament v Bonnu ravno razpravljal o ratifikaciji bonnskih protokolov, ki so nekakšna mirovna pogodba med zahodno Nemčijo in zavezniki in pa o dogovoru o evropski obrambni sili. Ako bodo ravno tedaj v Posarju volitve, pri katerih bi bile nemške stranke izključene, tedaj bo težko dobiti v parlamentu v Bonnu potrebno večino za ratifikacijo pogodb.

V Parizu pa navajajo, da bo tudi francoski parlament kmalu razpravljal o ratifikaciji bonnskih protokolov in o evropski oboroženi sili. Ravno zaradi tega pa bi bilo nujno, da se v Posarju izvedejo volitve, ki naj izpadejo tako, da se v Franciji ne bo potrdil glas, da nemški nacionalizem spet dviga glavo in da je najprej pokazal svojo silo tik ob francoski meji — v Posarju.

Trenotno zavira vprašanje Posarja sleherni napredek pri debatah o skupni evropski oboroženi obrambni sili. V Franciji narašča val sumničenja proti Nemčiji v Bonnu pa se vlada trudi, da bi dosegla ratifikacijo pogodb, ker bi s tem lahko dokazala zahodu, kako znajo Nemci “držati besedo” in da so tokrat drugod tisti, ki vse zavlačujejo.

ZASEDANJE ZDRUŽENIH NARODOV

Sedmo zasedanje glavne skupščine ZN je v New Yorku že v novem slopuje te organizacije, ki so ga gradili dve leti in je stalo nad 12 milijonov dolarjev. Tajnik ZN Trygve Lie je pred zasedanjem imel sestanek z 2000 člani tajništva, na katerem jim je prebral poročilo o delu ZN v preteklem letu. V poročilu ugotavlja, da danes “nič ne more biti sigurno, da bodo ZN lahko preprečili tretjo svetovno vojno.” Po njegovem mnenju se je prepad med Zahodom in Vzhodom še bolj poglobil, nastala pa so tudi druga nova težka vprašanja kakor problem narodnih prebujanj v Aziji in Afriki ter vprašanje socialnega in gospodarskega značaja zastalnih dežel, ki so prav tako nevarna kakor konflikt med demokracijo in komunizmom.

Glavni skupščini letos predseduje kanadski zun. minister Lester Pearson. Za to mesto je bil predlagan že l. 1946, pa ga je sovjetski blok odklonil. Skupščina ima na programu 72 vprašanj, ki naj

jih reši, med njimi korejsko vojno, vprašanje francoskih kolonij Tunisa in Maroka, problem atomske energije itd. Ameriško delegacijo vodi Acheson in sicer zadnjikrat kot ameriški zun. minister, sovjetsko pa Višinski, ki je s seboj pripeljal najmočnejše sovjetske figure: Gromika, Zarubina (sedanji sovj. veleposl. v USA), Soboleva in Zorina. Ameriška delegacija je pripravila načrt, po katerem naj bi skupščina odobrla gospodarsko blokado Kitajske, dokler na Koreji ne podpišejo miru, proti čemu pa je nastopila Anglija, nakar je Acheson predlog spremenil v toliko, da bo skupščina pozval samo na glasovanje zaupnice za dosedanje vodenje vojne na Koreji. Ameriška delegacija tudi ne bo zahtevala preklica priznanja rdeče Kitajske s strani Anglije in drugih držav, ki so to storile lansko leto, zaradi opozicije Anglije. Višinski ima na skupščini načrte za poglobitev sporov med zavezniki ter se bo poslužil položaja na Koreji, položaja v Perziji in v franco-

KOLEDAR-ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE za leto 1953

je že v tisku. Zbrano gradivo dokazuje, da bo ta Koledar-Zbornik prekašal vse dosedanje.

V prednaročilu stane Koledar-Zbornik 34 Pesov ter ga v predprodaji lahko naročite in plačate na naslednjih mestih:

1. **Uprava Svobodne Slovenije**, odn. pisarna **Društva Slovencev**, Víctor Martínez 50, Buenos Aires,
2. **Casa Boyu**, Olazabal 2336, Buenos Aires,
3. **Santería y papelería “Santa Julia”**, Víctor Martínez 39, Bs. Aires,
4. **Lojze Erjavec**, fotografski atelje, Alvarado 350, Ramos Mejía,
5. **Janez Lužovec** v Lanusu,
6. **Pavle Homan**, Temple 2147, J. D. Perón (prej Munro).

Po izidu koledarja bo prodajna cena višja! Radi področitve tiska in povečanja vseh stroškov bo letos število izvodov omejeno, zato pohitite s prednaročilom **Uprava Koledarja-Zbornika Svobodne Slovenije**

CON SOLEMNES ACTOS FUE CLAUSURADO EL SEGUNDO CONGRESO EUCARISTICO

Con solemnes actos que contaron con amplio concurso popular se clausuró el domingo pasado el segundo Congreso Eucarístico Arquidiocesano. Las ceremonias coincidieron con la festividad de Cristo Rey y glorificación de Jesús Sacramentado.

Por la mañana el cardenal primado celebró en la Catedral una solemne misa al término de la cual pronunció la homilía.

Por la tarde el arzobispo metropolitano salió del palacio de la Curia Eclesiástica para dirigirse hasta la iglesia parroquial de Nuestra Señora de la Piedad donde llevó en procesión el Santísimo Sacramento.

La procesión partió desde la plaza del Congreso, dirigiéndose a la plaza de Mayo. Acompañaron al purpurado, que llevaba la custodia bajo palio, el nuncio apostólico monseñor José Fietta, varios prelados, y los componentes del Cabildo Metropolitano.

Durante todo el trayecto por la avenida de Mayo se entonaron cánticos y se elevaron preces al Altísimo.

Al llegar a la plaza de Mayo la custodia con la Sagrada Forma fué depositado en ese lugar y que fué adornado con las banderas argentinas y pontificias.

Se inició la ceremonia en la plaza con el canto del Himno Oficial del Congreso Eucarístico Internacional, celebrado en la capital argentina en 1934.

Luego de breves palabras de monseñor Tato, el cardenal arzobispo de Buenos Aires leyó la oración por la cual consagró a la Capital Federal a Jesús Rey Eucarístico. Posteriormente impartió la bendición. El público cantó seguidamente el Himno Nacional y asistió después a la parte final de la asamblea pública de clausura del Segundo Congreso Eucarístico Arquidiocesano.

ZAKLJUČITEV II. EVHARISTIČNEGA KONGRESA ZA BUENOSAIREŠKO NADŠKOFIJO

V nedeljo, na praznik Kristusa kralja, je bil v Buenos Airesu slovesno zaključen II. evharistični kongres za buenosaireško nadškofijo. Dopoldne je imel bsaireški nadškof kardinal dr. Copello v katedrali slovesno sv. mašo, popoldne je pa iz župne cerkve Naše Gospe Piedad ponesel v procesiji Najsvetejše na Kongresni trg, odkoder se je razvila mogočna procesija na Majski trg. Udeležila se je izredno velika množica vernikov, duhovščina vseh bsaireških župnij in gojenci vseh kat. deških in dekliških kolegiijev.

Najsvetejše je nosil v procesiji kardinal dr. Copello ob asistenci apostolskega nuncija Msgra Fiete in ostalih visokih cerkv. dostojanstvenikov.

Na Majskem trgu je množica najprej odpla himno mednarodnega evharističnega kongresa iz leta 1934 v Bs. Airesu, škof Msgr. Tato je imel kratek nagovor, kardinal dr. Copello je pa izmolil molitev, s katero je prestolnico Buenos Aires posvetil Kristusu kralju. Zbranim vernikom je podelil tudi blagoslov. Z narodno himno je pa bil nato II. evharistični kongres za bsaireško nadškofijo zaključen.

skih afriških kolonijah.

Tajnik Trygve Lie je tik pred zasedanjem odpuštil iz tajništva več ameriških uradnikov, ki so bili obtoženi levičarskega delovanja v USA in izven države.

Letošnje skupščine ZN se udeležuje 23 zunanjih ministrov, delegacije pa predstavljajo 58 narodov.

Prvi je govoril novoizvoljeni predsednik skupščine ZN Pearson, ki je pozval vse delegate na složno delo in na dobro voljo za ureditev težkih vprašanj, pred katerimi se skupščina danes nahaja.

Naslednji dan je govoril Acheson, v glavnem o Koreji. Poudaril je, da se bo USA borila do končne zmage in povsod, kjer bo treba zaustaviti ali preprečiti agresijo. Pozval je ZN, da pri tem sodelujejo. Glede vprašanja kolonij je Acheson izjavil, da “USA ne more ostati indiferentna v njihovi borbi za svobodo.” Poudaril pa je, da ni vseeno, ali je ta borba nasilna ali pa skušajo kolonialni narodi priti do svobode mirnim putem. Odmev na 45 minutni Achesonov govor je bil dvojen: neprizadete delegacije so ga pohvalile kot enega najboljših “državniških” Achesonovih govorov, prizadete delegacije, kakor n. pr. Francija in Anglija, pa niso dale izjave.

Poljski delegat je s podporo Višinskega predlagal “načrt za splošen svetovni mir”, v katerega je vključil vprašanje Koreje. Predlog predvideva: takojšen konec sovražnosti na Koreji; vrnitev vojnih ujetnikov kakor zahtevajo mednarodne določbe; umik vseh tujih čet, tudi kitajskih “prostovoljcev” s Koreje; ureditev Koreje, kakor: hočejo Korejci sami; zmanjšanje svetovne oborožitve za eno tretjino; mednarodno razorožitevno konferenco; prepoved atomskega orožja vseh vrst in drugih masovnih orožij; ratifikacijo ženevskega protokola o prepovedi bakteriološke vojne in slovesno izjavo skupščine ZN, da članstvo v Atlantskem paktu ni v skladu s pravili ZN.

Za njim je govoril Višinski, ki je napadel USA, da vodi zavojevalno politiko in da je ona kriva današnjega nape-

tega položaja. Obtožil je nadalje “svetovne imperialistične sile”, da “zatirajo kolonialne narode” in se zavzel za “pravičnost borbe narodov Tunisa, Maroka, Južne Afrike, Perzije i dr.” proti kolonialnemu imperializmu.

Poleg teh glavnih govornikov je že nastopilo več govornikov drugih delegacij, od katerih eni obtožujejo ZSSR in njene satelite nevarnosti za svetovni mir, drugi pa nastopajo proti USA in zahodnim demokracijam.

Večje debate so se začele tudi o vprašanju veta ter je poleg drugih delegatov tudi argentinski estro nastopil proti sovjetski zlorabi veta v ZN.

Acheson je pozneje v govoru pred političnim odborom ZN podal točen pregled sovjetskega sodelovanja v vojni na Koreji in povedal, da so iz Kremļa vodili ustanavljanje severnokorejske komunistične armade v petih letih pred izbruhom vojne, od koder so to vojsko v številu 180.000 mož tudi opremili in izvezli za napad. Iz sev. Koreje so komunisti prepeljali že l. 1945 prvih 50 do 60 tisoč mladih Korejcev v Sibirijo, kjer so jih vzgojili v komunistične vojske.

Zlatomašniški jubilej

kardinala dr. Copella

Buenosaireški nadškof kardinal dr. Copello je v terek praznoval zlatomašniški jubilej. Tega dne je imel v katedrali slovesno zahvalno službo božjo, kateri je prisostvovali tudi predsednik republike gral Juan D. Peron z vsemi ministri svoje vlade, vsi argent. nadškofje in škofje, diplomatski zbor in najuglednejše osebnosti Buenos Airesa.

Po končanem sv. opravilu je predsednik gral Peron že v katedrali pozdravil kardinala dr. Copella, nakar sta v sprevodu skupaj odšla iz katedrale v nadškofjsko palačo, kjer mu je v imenu vse vlade izrekel tople čestitke k zlatomašniškemu jubileju.

IZ TEDNA V TEDEN

U.S.A.: Predsednik Mednarodne Federacije svobodnih časnikarjev Srednje in Vzhodne Evrope Boleslav Wierzbianski je na zasedanju odbora ZN za ugotavljanje prisilnega dela za železno zaveso izjavil, da je po cenitvah te časnikarske organizacije na prisilnem delu v satelitskih državah trenutno 800 do 900 tisoč ljudi.

ČILE: Parlament je s 132 glasovi za, 12 proti in 30 neodločenimi proglašil za predsednika republike generala Carlosa Ibañeza. Slovesnostim prevzema oblasti 3. novembra bo na čelu ameriške delegacije prisostvovala tudi ga. Rooseveltova.

BRASIL: Brazilska vlada bo dobila od Anglije 70 reakcijskih letal Gloster Meteor v zamenjavo za volno.

ANGLIJA: Attlee je dosegel zmago, ko je stranka na njegov pritisk pozvala levičarja Bevana, da takoj razpusti "svojo stranko v stranki". Bevan se je pozivu uklonil. — Churchill je v parlamentu izjavil da "je moment za sestanek med njim, Stalinom in Trumanom že mimo." — V brit. koloniji Keniji izvaja ta angl. in afriška policija velike pogrome proti teroristom organizacije Mau Mau. Doslej so zaprli 86 afriških vodij, med njimi glavnega Jomo Kenijato. — Vsi angleški bombniki bodo v bližnji bodočnosti preurejeni za prenos atomske bombe, je izjavil šef letalskega štaba Dickson. — Churchill je objavil v parlamentu potek atomskega poskusa na Monte Bello, ko je eksplozija povzročila temperaturo do 1 milijona stopinj in zažgala poskusno ladjo, v katero je bila bomba postavljena.

VATIKAN: Sv. Stolica je objavila, da je "slehnemu katoličanu po vesti prepovedano prostovoljno vstopiti v katero koli vojaško ali drugo organizacijo tuje države, ki mu lahko prinese smrt, tudi če so cilji organizacije dobri." Katoličan sme izpostavljati svoje življenje samo za svojo državo. Povod za objavo je bilo povpraševanje številnih prostovoljcev za vstop v francosko tujsko legijo za borbe v Indokini.

AVSTRIJA: Avstrijska vlada je podala ostavko, ker opozicija ni hotela pristati na načrt novega državnega proračuna za prihodnje leto. Predsednik republike Koerner ni sprejel ostavke in bo vlada morala ostati na položaju, dokler ne bo sprejela sklepa. Ob zaključku lista poročajo, da so krizo rešili tako, da bo vlada delala do novih volitev prihod. leto z dvanajstinami.

ZAHOD. NEMČIJA: Zavezniki so pustili na svobodo Hitlerjevega feldmaršala Kesselringa teg generala v. Mackensena. Prvi je bil nemški vrh. poveljnik v Italiji, drugi pa poveljnik 14. nemške armade prav tam. — Vzhodnoberlinski policijski podšef Heinz Tacke je pobegnil v ameriško cono Berlina in se predal ameriškim oblastem.

POLJSKA: Komunisti so Poljakom v nedeljo, 26. tm. predložili za splošne volitve samo eno listo, kakor povsod za železno zaveso. Kandidiral je dosedanji preds. Bierut, prav tako pa tudi sov. maršal Rokosovski, obrambni minister rdeče Poljske.

PERZIJA: Perzija je končno veljavno prekinila diplomatske stike z Anglijo, ki jih je vzdrževala 100 let. Perzijski poslanik v Londonu je moral Anglijo zapustiti v enem tednu, prav tako angleški poslanik v Teheranu Perzijo.

EGIPT: Naguib je dal v Aleksandriji zapreti šest vodij egipčanske kom. stranke.

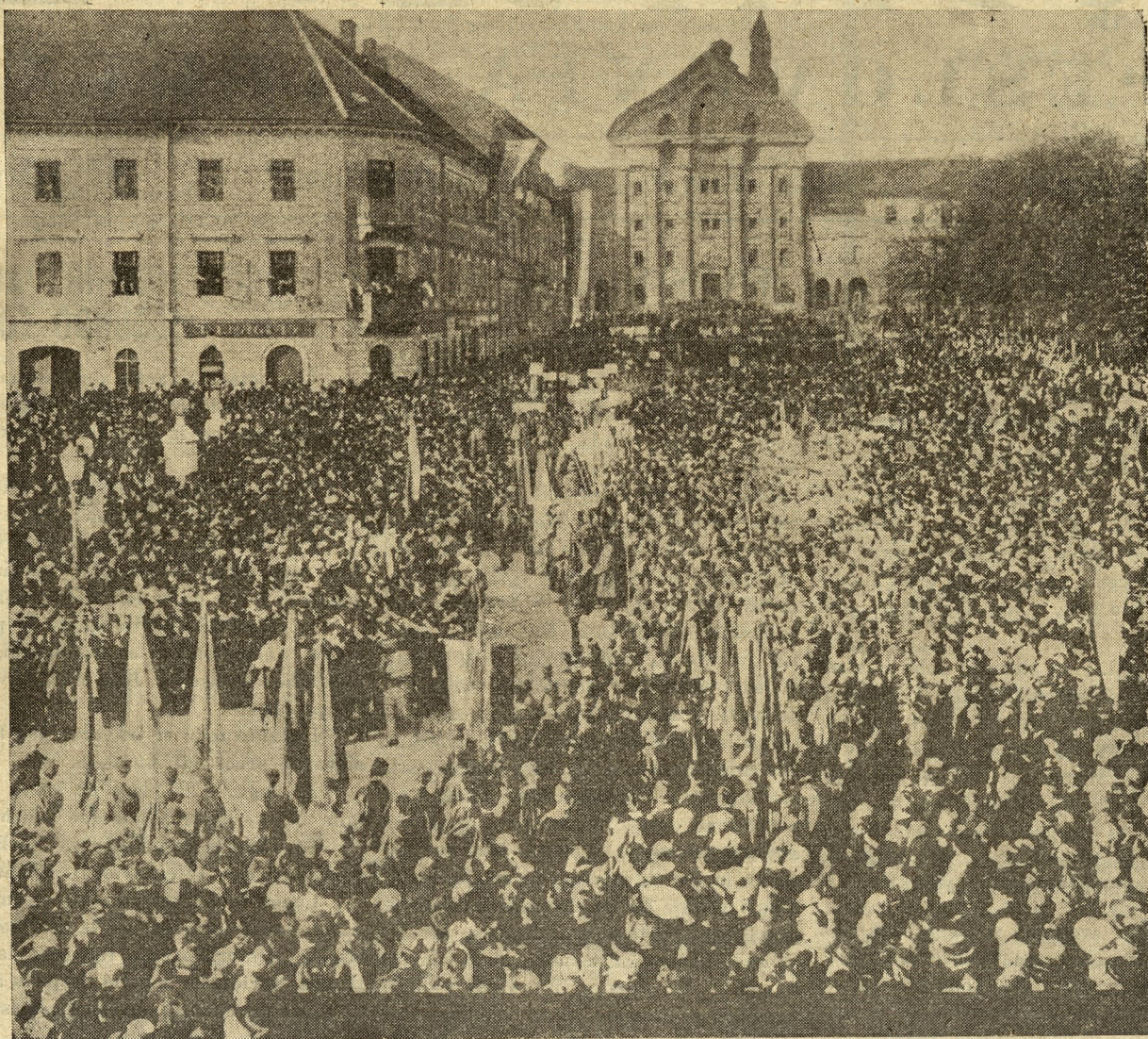
NAC. KITAJSKA: Dvesto delegatov nacionalistične Kitajske, ki so v zadnjih dveh letih prehodili skoro vse demokratične države, so pozvali vse kitajske narodne skupine na svetu na nabirko 100 milijonov dolarjev za Čang Kajška, da "bo ta lahko pripravil in izvedel invazijo na celinsko Kitajsko."

KOM. KITAJSKA: Kitajski komunisti so po zanesljivih poročilih pobili v šestih letih vladanja nad 14 milijonov protikomunističnih Kitajcev. Najhujša krvoprelitja so bila l. 1951 in v prvi polovici letošnjega leta in sicer nad 5 milijonov žrtev. Pobili so tudi 21400 južno-korejskih vojnih ujetnikov in 116 vojnih ujetnikov različnih narodnosti. Ok. 750 vojnih ujetnikov s Koreje pa je pomrlo na prisilnem delu v Mandžuriji.

JAPONSKA: Japonska vlada je izgnala šest člansko sovjetsko misijo, ker "je njeno bivanje na Japonskem po mirovni pogodbi ilegalno."

FILIPINI: Nad 800 mrtvih in pogrešanih je zahteval strahovit ciklon, ki je pretekli teden divjal na Filipinih. V teh dneh se otočju približuje nov ciklon z

Slovesna proglasitev slov. narodnega osvobojenja dne 29. oktobra 1918 na Kongresnem trgu v Ljubljani

Ena izmed lepih zgodovinskih slik, ki je objavljena v Koledarju-Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1953.

PISMO IZ RIMA

SLOVENSKA NOVA MAŠA V RIMU JE ZA TITOVE KOMUNISTE – PROVOKACIJA

V rimskem Germanicu je bil letos posvečen v duhovnika tudi Slovenec g. Janez Zdešar, sin šentpeterskega organista v Ljubljani. Njegova nova maša je bila v okviru slovesnosti, ki so bile v Rimu za štiristoletnico obstoja tega zavoda. Izmed novomašnikov je vodstvo Germanica izbralo ravno g. Janeza Zdešarja, da je imel novo mašo prav na dan jubileja štiristoletnice obstoja Germanika v prelepi zavodski cerkvi, t. j. 11. oktobra t. l. ob enajstih dopoldne. Pri tej cerkveni slavnosti so se zbrali številni bivši gojenci Germanika, med katerimi je bilo tudi več škofov, v Rimu živeči Slovenci, nanjo pa je prihitelo tudi 30 Slovencev iz Koroške. Od novomašnikovih sorodnikov je bila navzoča samo njegova sestra Stana, učiteljica v Selah.

Za Slovence je imel novomašnik g. Zdešar posebej novo mašo v Kalistovih katakombah naslednjega dne, t. j. v nedeljo 12. oktobra t. l. ob pol osmih zjutraj. Sv. maša je bila v najlepšem in najbolj dragocenem delu Kalistovih katakomb, v papeški grobnici, na mestu, kjer so maševali prvi papeži in kjer so bili kot mučenci tudi pokopani v času krvavega preganjanja, poleg groba sv. Cecilije. Novomašniku je govoril Msgr. g. dr. Jože Jagodic. Okrog 70 Slovencev, ki so prihiteli v ta sveti kraj na novo mašo svojega rojaka, je novomašniku občuteno zapelo v pozdrav novomašno "Novi mašnik bod' pozdravljen" in "Kraljevo znamenje križ stoji" ter več Marijinih, med njimi "Marija, skozi življenje".

Novomašniku in vsem gostom je nato pripravil novomašno kosilo ravnatelj Kalistovih katakomb g. dr. Franc Blatnik, ki je potovalo v veselem in prijetnem razpoloženju ob petju slovenskih pesmi.

Istega dne, ko je novomašnik g. Janez Zdešar v Rimu daroval svojo prvo daritev Bogu pa je v Ljubljani "Slovenski Poročevalec" objavil ostuden napad nanj, na škofa Rožmana in Vovka, novomašnikove starše in ostalo "reakcijo" pod naslovom "Spet nova provokacija" in s podnaslovom "Pobegli belogardisti bo v Rimu pel novo mašo — Ljubljanski

vetrovi nad 200 km na uro. Prebivalstvo je bilo opozorjeno na nevarnost.

AVSTRALIJA: V Sydneyu je umrl 38. Je bil zadnji živeči podpisnik versajske pogodbe. let star znani bivši avstralski predsednik vlade William Morris Hughes. Kot 20 leten emigrant je prišel v Avstralijo, postal kmalu vodja avstralske laburistične stranke in pozneje min. predsednik.

somišljeniki pa mu prirejajo prosiavovski obred naj bi zakrinkal belogardistično izzivanje".

V članku napada g. Janeza Zdešarja radi tega, ker je bil domobranec in pravi zanj, da je izšel "iz medvojne dušnopastirske šole pobeglega vojnega zločinca škofa Rožmana". Pravi, da je bil iz Koroške vrnjen in je nato "prestajal zaslužen kaznen v kazenskem taborišču v Teharjih pri Celju", odkoder se mu je na leta 1946 posrečilo pobegeti. Po pobegetu, da je našel "vso moralno oporo svojih staršev, zlasti matere, ki si je močno prizadevala, da bi zločinskega sina odtegnila roki pravice". Nato opisuje kako so ga skrivali ljubljanski jezuiti najprej v svojem samostanu, nato pa v hiralnici na Vidovdanski cesti, odkoder so ga lazaristi spravili v inozemstvo "čez Avstrijo pod okrilje Vatikana in svojih nekdajšnjih pbeeglih voditeljev". Zatem napada Vatikan, ki da je "pridobil in preračunano vzgojil novega vojaka v vrsti umazarih in zlonamernih obrekovalcev naše nove socialistične države in za katerega so gotovi, da bo v tej

smerni pasel verne ovčice".

Končno se pa komunistični pisec zaletava v škofa Vovka radi tega, ker je novomašnikovim staršem, ki da so "znani po svojem nerazpoloženju do naše družbene stvarnosti, sporočil novico o novi maši njihovega sina ter da jih povabil k sebi na škofijo in jih "celo obdaroval". Novomašnikov starši so pa v očeh "Slovenskega Poročevalca" nato zagrešili nekaj nezastisljivega. V verki Srca Jezusovega so na isti dan in uro, ko je imel novo mašo njihov sin v Rimu, tudi oni imeli sv. mašo, po maši pa da so doma pripravili v čast odsotnemu novomašniku "veliko pojedino". K sv. maši in na pojedino pa da so povabili "znance in somišljenike, nekatere duhovnike ter klerikalno in reakcionarno usmerjene prijatelje." Zato komunist ogorčeno vzdihne, "da je nedvomno, da bo ta proslava še ena manifestacija njihovega skupnega sovraštva do nove Jugoslavije, po drugi strani pa simpatij do vseh onih, ki se odlikujejo v gonji proti naši državi in ki ji skušajo na vse načine škodovati."

VOLILNA BORBA V USA

Ameriška volilna borba se bliža h koncu. Čez dober teden se bo ameriški narod izrekal za novega predsednika. Oba kandidata se obdelujeta z obtožbami, kakor jih volilna borba v USA še ni doživela. Glavni poudarek je v zadnjih tednih na zunanjepolitičnih vprašanjih, v glavnem na problemu Koreje. Eisenhower je obtožil Trumana, da je "korejska vojna Trumanova vojna" in sedaj izpoveduje, da bo "sam šel na Korejo in tam na licu mesta ugotovil, kaj je treba storiti, da se vojna častno zaključi", če bo izvoljen za predsednika. Prav tako očita Trumanu, da ni poslušal gen. Wedemayerja, ko se je ta l. 1946 vrnil iz Kitajske, da se "na Koreji pripravlja vojna, če bodo Amerikanci odšli iz južne Koreje." Truman zavrača Eisenhowerjeve očitke z izjavami, da vzrok vojne ni na Koreji, ampak v Kremlju. Isto trdi Stevenson.

Ameriško vojaštvo izven USA, ki je raztreseno po številnih ameriških vojaških oporiščih širom sveta in na Koreji, ie že volilo ter so volilne listke predajali v USA, kjer jih bodo odprli na dan volitev, 4. novembra. Med vojaštvom je bila prepovedana sleherna volilna propaganda.

Republikanci so obtožili Trumana, da je bil član "teroristične protičrnske in protikatoliške organizacije Ku Klux Klan" ter je njihov pristaš Winchell po televiziji pokazal vsemu ameriškemu narodu "neovrgljive fotografije, na ka-

terih je videti Trumana na enem od sestankov organizacije." Truman je tak očitek pobijal že l. 1922, pozneje pa ob volilni borbi l. 1944.

Borbe na Koreji – Mirovni razgovori v ZN

Po prekinitvi mirovnih pogajanj v Pan Mun Jonu so se na vsem bojišču razvili hudi boji med komunisti in silami ZN. Nekateri strateški griči, ki branimi dohod preko 38. vzporednika proti Seulu, so večkrat menjali gospodarja. Obe strani sta imeli velikanske izgube. Boji niso prenehali ves teden, čeprav je naval komunistov popustil in so Amerikanci znova utrdili svoje položaje.

Mirovna poganja, ki so se prekinila na Koreji, so se na videz prenesla na zasedanje Glavne skupščine ZN v New Yorku, kjer se je zlasti sov. delegat Višinski, seveda iz propagandnih namenov, pčtegoval za vključitev debate o Koreji v program sedanjega zasedanja. Ameriška delegacija se je predlogu upirala, vendar pa v nekaj dneh prešla v tem vprašanju v ofenzivo, ko je celo predlagala in uspešno izglasovala tudi vključitev razprave o vprašanju bakteriološke vojne na Koreji, proti čemur pa je nastopala ZSSR iz znanih vzrokov. Tako sta sedaj obe vprašanji na dnevnem redu zasedanja skupščine.

ARGENTINA

Podpredsednik brazilske republike Joao Cafe Filho je včeraj prispel v Bs. Aires, kjer ga je sprejel v posebni avdienci predsednik gral Perón. Iz Bs. Airesa je odpotoval v Córdoba, nato pa v Čile, kjer bo navzoč pri prevzemu oblasti novega predsednika grala Ibañez-a.

Argentina bo poslala v Čile številno delegacijo na slavnosti, ki bodo v čilskem Santiagu ob nastopu novega predsednika sosednje republike grala Ibañeza. Argent. delegacijo bo vodil zunanji minister dr. Remorino, podpredsednik delegacije je pa predsednik senata kontraadmiral Teisaire s položajem izrednega veleposlanika in opolnomočenega ministra.

Arg. vlada je poslala uruguayski vladi ostro protestno noto radi pogodbe, ki jo je sosednja republika sklenila z angl. vlado radi pristajanja njenih letal v Montevideo in nadalnjega poleta na Malvinsko otočje. Iz vsebine te pogodbe namreč izveni, kakor da Malvinsko otočje ni argentinsko, ampak angleško.

V protestni noti argent. vlada znova poudarja svojo nesporno pravico do Malvinskih otokov, ki jih je in jih vedno bo Argentina smatrala za del svojega nacionalnega ozemlja.

V istem smislu objavlja članke tudi vse argentinsko časopisje in navaja vse podatke, ki potrjujejo stališče Argentine, da so Malvinski otoki samo argentinski in nikogar drugega, sedanjí gospodarji na njih so pa samo okupatorji.

Novo vodstvo C. G. T. Poročali smo že, da je gl. tajnik C.G.T. José Espejo odstopil. Z njim pa tudi njegovim najožji sodelavci. Predsednik gral Perón je imel z vsemi člani Glavnega odbora C. G. T. razgovor o vsem vprašanjih, ki se nanašajo na vrhovno organizacijo argent. sindikatov. Na sestanku tega odbora je bil nato izvoljen z veliko večino glasov za glavnega tajnika C. G. T. Eduardo Vuletich, glavni tajnik Argent. Federacije lekarniških uslužbencev in nameščenev. Nato so bili izvoljeni tudi ostali člani vodstva C. G. T.

Novi glavni tajnik C. G. T. g. Vuletich je imel tudi govor, v katerem je poudarjal svojo vdanost predsedniku gralu Peronu, kateremu so nato poslali tudi pozdravno brzojavko.

Drž. podtajnik za informacije je objavil sporočilo, da je predsednik gral Perón zvedel, da je skupina šolnikov začela zbirati prispevke za nakup zemljišča, katerega so mu nameravali potem izročiti kot darilo. Predsednik gral Perón se sicer za to pozornost zahvaljuje, naroča pa, da omenjena komisija šolnikov takoj preneha s pobiranjem prispevkov, ves zbrani denar pa da mora vrniti tiskim, ki so ga dali, ker da pod nobenim pogojem takega darila ne more sprejeti. Gral Perón odločno naglaša, da njegovi mesečni dohodki, ki jih prejema kot general argent. vojske, popolnoma zadoščajo za njegove potrebe. Kot znano se je predsednik že lani odpovedal tudi vsem prejemkom, ki mu po zakonu pripadajo kot predsedniku republike.

V Bs. Aires je 23. okt. prispela na prijateljski obisk kanadska križarska "Ontario". Argent. pomorske oblasti so ladijski posadki priredile lep sprejem. Poveljnik ladje kapitan Ernest Patrick Tisdall je bil sprejet tudi pri predsedniku republike, ter mu je sporočil pozdrave vse posadke in kanadskih pomorskih sil. Predsednik gral Perón je kapitanu Tisdallu vrnil obisk na križarki "Ontario". Ob tej priliki so mu v pristanišču izkazale vojaške časti enote argen. vojaške mornarice z zastavo in godbo, na palubi ladje pa kanadski pomorščaki s svojimi poveljniki.

Ministra za poljedelstvo in živinorejo ter za industrijo in trgovino sta izdala odredbo, po kateri je sedaj zopet dovoljeno prodajati svinjsko in ovčje meso ob petkih, ki je bil, kot znano, v času hude suše, določen za brezmesni dan v Argentini. Goveje meso je ob petkih še nadalje prepovedano prodajati.

Simfonični orkester Državne radijske postaje bo imel nocoj koncert v dvorani pravne fakultete pod vodstvom dirigenta Maria Draga. Na sporedu so dela Brahmsa, Williamsa, Čajkovskega in Smetane.

Novice iz Slovenije

V Sloveniji se bodo šli spet volitve. Tako je sklenilo predsedstvo prezidija Ljudske skupščine LR Slovenije pod predsedstvom predsednika tega prezidija Josipa Vidmarja. In sicer bodo volitve v občinske, okrajne in mestne ljudske odbore ter v ljudske odbore mestnih občin s posebnimi pravicami na vsem območju LR Slovenije 7. decembra t. l. Volitve v zbornice proizvajalcev okrajnih in mestnih ljudskih odborov bodo pa v času od 23. novembra do vključno 6. decembra t. l. Pristojni okrajni in mestni ljudski odbori bodo določili za svoja območja, katerega dne v tem roku se bodo opravile volitve v posameznih volilnih skupinah (industrija, trgovina in gostinstvo) oziroma podskupinah kmetijstva (drž. kmet. posestva, kmečke delovne zadruge in splošne kmetijske zadruge). Kakor dosedaj vedno, bo tudi pri teh volitvah smela biti samo ena lista in sicer komunistična. In to novo nasilje komunistov nad narodom bodo potem proglasili kot novo zmago "pogobljene socialistične demokracije".

Umrli so. V Ljubljani: Karel Primic, poštini uslužbenec v p., Antonija Gjud, žena brivskega mojstra, Slavko-Lojze Gričar, Rozalija Osredkar, roj. Vidović, Ana Klasek, roj. Bizjak, Franc Venturini, skladatelj in povodnja, Rudolf Marinkšek, Frančiška Jager (pokopana v št. Vidu), Angela Aleš, Stane Hočevan, gozdni nadzornik (pokopan v Trebnjem) in Marija Veber, roj. Bregant v Zgoranjem grabnu, Gorje pri Bledu, Katarina Kavčič iz Polja, Ljudmila Bratina, roj. Bratina, roj. Pezdich v Kranju, Valentin Lavtar, ključavničar, uslužbenec podjetja Gradis IMM v Stari Loki (se smrtno ponesrečil), Regina Urh, roj. Mravlje, vdova po orožniku iz Vikre pri Smledniku, Albin Potokar v Čačku, Janko Troha, upravnik in nadzornik kamnoloma v Kckri, Janez Skol v Podkumu,

Franc Rotar v Brezovici, Rihard Sgerm, podpreglednik fin. kontrole v p. v Celju, Ivan Bianzani, poštini uslužbenec v p. v Dol. Logatcu in Uroš Pip v Domari pri Ptuj.

Ljubljanska Glasbena Matica praznuje letos trojni jubilej: osemdesetletnico ustanovitve društva, sedemdesetletnico ustanovitve glasbene šole in šestdesetletnico pevskega zbora z rednimi koncerti.

Vsi potniki, ki izstopajo v Laškem in ki se vozijo mimo Laškega, se zgražajo nad zapuščenostjo postajnega poslopja v Laškem. Tako se pritožuje nekdo v ljb. Poročevalcu nad sed. stanjem laške postaje ter nadaljuje:

"Postopje razpada, omet odpada in streha, ki je nad peronom, je polna odpadlega ometa in zidu. Niti toliko ne napravijo, da bi očistili streho vseh odpadkov. Poslopje samo je zlasti v zgornjem delu tako razdrapano, da je to sramota za vso našo državo, za Slovenijo pa še posebej. Laško so vendar znane toplice, kamor prihajajo gostje iz vse Slovenije in celotne naše države, lahko bi prihajali sem tudi tujci, pa je postajno poslopje tak primer naše zanikarnosti in brezbrizja".

Maló čudno zvene taka odkritja o neposobnosti in zanikarnosti sed. oblastnikov, ko pa komunisti tako radi postrežejo ljudem doma, še bolj pa v svetu, samo s podatki o velikanskih uspehih in napredkih.

"Obsejani devizni verižniki" je naslov poročila, ki ga je objavil "Slov. Poročevalec" v Ljubljani v razpravi v Novem mestu proti nekemu Alojziju Kaferletu, ki se je leta 1949 vrnil iz Severne Amerike domov. Da se je ta mož iz države svobode podal v deželo komunističnega nasilja, je bila merodajna gotovo njegova privrženost sed. kom. oblastnikom, za katere je gotovo delal propagando

tudi v Ameriki, ker drugače bi ostal tam, kjer je bil in kjer se mu je bolje godilo, kakor doma sedaj pod komunisti. "Svojega" človeka so komunisti sedaj nagradili in prikazali slovenski javnosti takole:

"Alojzij Kafre, posestnik iz Prečne, se je leta 1949 vrnil iz Amerike. Iz špekulantskih ozirov je utajil del svojih prihrankov in jih potem vnovčil na črni borzi. Ker mu je bil ta posel všeč, je začel kupovati dolarje od drugih in jih za dobiček prodajal neznanim osebam v Ljubljani. Tako je v treh letih kupil in prodal z dobičkom najmanj 2500 ameriških dolarjev in pri vsakem dolarju zaslužil 50 do 150 din. Kmalu si je zbral lepo premoženje in je lani kupil posestvo za 1 milijon dinarjev. Za svoje nepošteno delo si je najel še pomočnike, med njimi Antona Čučka, upokojenega orožnika in znanega črnoborzijskega iz Mirne peči. Ta je delno prodajal dolarje Kafrlu, delno pa tudi drugim. Obrtoma se je pečal s prekupčevanjem deviz poleg teh dveh še Jože Fabjan, kmet iz Vel. Figlja pri Dolenjskih Toplicah.

Ostali obtoženci so bili ali prodajalci ali pa posredovalci pri nakupu deviz mnogo je bilo tudi takih, ki so od prekupčevalcev kupovali devize in z njimi špekulirali naprej. Na razpravi so bile zaslišane številne priče med njimi tudi take, ki so zaradi špekulacij glavnih obtožencev ostale brez deviz in brez dinarjev.

Vsi prekupčevalci z devizami in njihovi pomagači so prejeli zasluženo kazen."

"Kaj je z ljubljanskimi semenščem?" — ogorčeno vprašuje neki Feliks Strnad, študent iz Ljubljane v ljb. tisku. Ves divji navaja, da je ljubljanski škofijski ordinariar v svoji okrožnici sporočil, da je za prorektorja ljubljanskega semenišča imenovan dr. Oražen, za spirituala pa salezijanec Zorko. Pravi nadalje, da je bilo dosti govora po časopisju o tem zavodu v Ljubljani, zato da "se je začudil, kako je možno, da se namesto dr. Čepona za spirituala postavi salezijanec Zorko". Svoj napad na škofijski ordinariar v Ljubljani radi tega imenovanja zaključuje z napadom na dosed. vodjo salezijanskih bogoslovcev v Ljubljani Jakoba Avguščina, ki da je preko ilegalnih kurirjev vzdrževal zvezo "s poglavljem vojnim zločincem dr. Blatnikom", ki še "vedno in vedno poskuša organizirati svojo špijsko mrežo v Sloveniji". Zatim se na koncu člančiča ves jezen sprašuje: "Kako dolgo še to misli trajati? Mnenja sem, da je treba podvzeti energične korake, da se to enkrat za vselej prepreči."

**Prispevajte v fiskovni sklad
Naročajte in širite
Svobodno Slovenijo**

† Dr. FRAN RAMOVŠ

V torek, 16. septembra t. l. je umrl v Ljubljani vseučiliški profesor dr. Fran Ramovš, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Pokopali so ga v četrtek, 18. sept. t. l. pop. na Žalah v Ljubljani.

Pok. dr. Ramovš se je rodil 14. septembra 1890 leta v Ljubljani in je ob svoji smrti tako dopolnil 62 let. Po maturi v Ljubljani je študiral slovensko filologijo in primerjalno indoevropsko jezikoslovje na vseučiliših na Dunaju in v Gradcu, kjer je leta 1914 tudi promoviral. Gradivo za svojo disertacijo je zbiral ves čas svojega študija na univerzi ter je zavoljo njega potoval po Nemčiji in Danski, prehodil pa tudi vse slovenske kraje in zapisal najvažnejša slovenska narečja.

Kmalu po promociji je moral v vojaško službo. Po vojni je bil med prvimi in najdelavnejšimi organizatorji slovenske univerze ter je na njej l. 1919 postal redni profesor. Tri leta je bil dekan filozofske fakultete, v letih 1934-1935 pa tudi rektor univerze. Istočasno je bil član komisije za izenačenje srbskega in hrvatskega pravopisa v prosvetnem ministristvu, od leta 1938 dalje pa tudi član Glavnega prosvetnega sveta v Beogradu. Leta 1938 je bil imenovan za člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti, katere generalni tajnik je bil od leta 1942 dalje. Leta 1950 je postal predsednik najvišje slovenske kulturne ustanove.

Pok. dr. Fran Ramovš ni bil samo največji slovenski slavist zadnjega časa, ampak je užival sloves najboljšega slavista sedanje dobe sploh. Slavistiki je posvetil vse svoje življenje in se je v sleherni njeno vprašanje poglobil s tako vnemo in ljubeznijo, da bo v bodoče vsako delo na tem področju moralo upoštevati izsledke njegovih opazovanj in ugotovitev. Posebno še, kar se tiče slovenskega jezika, ki ga je poznal v vseh odtenkih in finesah, tako, kakor nihče drugi. Preučevanje slovenskega jezika je bilo pravzaprav njegovo življensko delo. Zamislil si je izdajo ogromne slovenske zgodovinske slovnice, katero je nameraval izdati v sedmih debelih knjigah. Dosedaj sta izšli samo dve in sicer knjigi, v katerih je obdelal konzonanti-

zem in slovenske dialekte. S tema knjigama smo Slovenci dobili znanstveno podan oris razvoja slovenskega jezika.

Ramovševa knjiga o dialektih z zemljevidom narečij slov. jezika je bila pravo odkritje. Izšla je leta 1935. Naslednjega leta je dal Slovincem Kratko zgodovino slovenskega jezika. Pozneje je z zgodovinarjem Kosom izdal Bržišinske spomenike, s šasljem skupaj pa Narodno blago iz Roža, v kateri je pokazal na zvezo narečij s folklornim gradivom.

Poleg omenjenih knjig je napisal nad 120 razprav, člankov, ocen in poročil v domačih in tujih znanstvenih revijah ter zbornikih. Rezultat njegovih prizadevanj je tudi Slovenski pravopis, ki ga je sestavil skupno s pok. prof. dr. Breznikom in ki ga je leta 1950 izdala v razširjeni obliki in novi izdaji Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Ogromno delo, ki ga je opravil pok. Ramovš na področju slavistike in predvsem slovenistike je prikazano v slavnostni številki Slavistične revije leta 1950, ki je izšla za Ramovšev o šestdesetletnico.

V delu Slovenske akademije znanosti in umetnosti pa so njegove velike zamisli: Slovenski jezikovni atlas, Slovar slovenskega književnega jezika, veliki zgodovinski slovar, etimološki slovar slovenskega jezika, slovenski onomastični slovar itd.

Za svoje ogromno delo je prof. dr. Ramovš dosegel priznanje doma in v svetu ter je bil član med drugim naslednjih znanstvenih ustanov: School of Slavonic and East European Studies na univerzi v Londonu, Jugoslovanske akademije v Zagrebu, Srpske akademije nauka v Beogradu ter akademij Slovenski ustanov v Pragi, Kral. česke spočenosti nauk v Pragi ter Poljske akademije znanosti in umetnosti v Krakovu.

S smrtjo dr. Ramovša sta izgubili Slovenska akademija znanosti in umetnosti ter ljubljansko vseučilišče enega svojih glavnih ustanoviteljev in organizatorjev, slovenska znanost in kultura sploh pa svoj najmočnejši steber kot pravi v nekrologu Slov. akademija.

— PORAVNAJTE NAROČNINO! —

PISATELJSKA DRUŽINA FR. BALANTIČ
vabi ljubitelje

izvirne slovenske besede in pesmi na večer

FRANCE BALANTIČ

in

N'MAU ČEZ IZARO

Sodelujejo člani naših odrov in kvintet "Gallusa".

Cerkvena dvorana v Ramos Mejia, v nedeljo 9. novembra ob 19. uri.

Velika kulturno-družabna prireditev Svobodne Slovenije bo v nedeljo 30. novembra na Pristavi v Moronu.

Razstava slovenskega emigrantskega tiska, koncertni nastopi in družabno zabavne zanimivosti.

Plan "Eva Perón" za gradnjo ljudskih stanovanj z amortizacijskimi posojili

Minister za finance je pred nedavnim objavil splošne smernice za podeljevanje gradbenih posojil, ki jih bo dovoljevala Državna Hipotekarna banka slabše situiranim uradnikom in delavcem. Namen teh posojil je, omogočiti gradnjo lastnih domov tudi takim prebivalcem v državi, ki doslej na kaj takega niso mogli niti misliti. V ponedeljek dne 20. oktobra je Državna Hipotekarna banka sporočila javnosti podrobne predpise, ki veljajo za podeljevanje teh gradbenih posojil. Za financiranje tega načrta je v Drž. Hip. banki rezerviran kredit 1 milijarde pesov, iz katerega se bodo v kratkem času lahko zgradili tisoči novih domov za revnejše sloje prebivalstva širor Argentine.

Ker je načrt pomemben tudi za marsikakega našega bralca, smo posneli iz časniških objav najvažnejša določila, ki jih v naslednjih vrstah objavljamo v zgoščen obliki.

1. Kdo se more poslužiti gradbenega posojila?

Zaprositi more vsak uradnik in delavec, ki se nahaja v službi vsaj že dve leti in ki plačuje socialno zavarovanje, ki je predpisano po zakonih Njegova

mesečna plača, včevši sorazmerni del 13. plače (aginalde), ne sme presegati zneska \$ 2.000.—. To velja tudi za pensioniste (jubilacionados). Mesečni prejemki prosilca ne smejo biti obremenjeni z nikakimi trajnimi odplačevalnimi dolžnostmi.

Prosilce in njegova soproga ne sme ta posedovati takih lastnih nepremičnin, iz katerih bi lahko prejemale dohodke za gradnjo lastnega doma. Posojilo mora služiti za zgradbo hiše, v kateri bo prosilec s svojo rodbino stalno prebival; hiša se mora nahajati v kraju prosilčeve službe v okoliš 50 km. Prosilec ne sme imeti že svoje stanovanjske hiše in tudi ne sme biti odbornik kakega zavoda, ki daje posojila za gradnjo stanovanj.

2. Modeli stanovanjskih hiš in višina posojil.

Gradbena posojila se bodo dajala le za gradnjo stanovanjskih hiš, ki bodo zgrajene po modelih-tipih, proračunih in drugih predpisih, ki jih je odobrila Drž. Hip. banka. Zazidana površina ne sme presegati 40, 50, 60 in 70 m². Občinski gradbeni postopek mora sprovesti vsak prosilec sam.

Višina gradbenega posojila znaša 100 odstotne vrednosti bodoče hiše. Ocenitev izvrši DHB.

Razen posojila za zgradbo pa bo dala DHB tudi posojilo za nakup stavbišča, ali za plačilo morebitnega tozadevnega dolga. Za plačilo stavbišča se dovoljuje dodatno posojilo, ki znaša: do 40m² zazidane površine 30 odst. do 50 m² zazidane ploskve 25 odst. do 60 m² zazidane površine 20 odst. in do 70 m² zazidane ploskve 15 odst. od skupne ocenitvene vrednosti bodoče stavke s trenom vred. (Primer: Ako ima prosilec \$ 1.050.— mesečne plače in bi gradil hišo s 50 m² zazidano površino, ocenjeno na \$ 50.000.— in bi bil teren ocenjen na \$ 18.400.—, bi tedaj od skupne cenilne vrednosti \$ 68.400.— prejel za plačilo terena 25 odst., to je znesek \$ 17.100.—; Celotno amortizacijsko gradbeno posojilo bi potemtakem znašalo \$ 67.100.—).

3. Pogoji za posojilo.

Dovoljena gradbena posojila se bodo amortizirala v 10, 20, 30 ali 40 letih z ozirom na prosilčevo starost in njegovo s tem skladno željo. Obresti znašajo letno po 4 1/2 odst. in se akumulirajo v amortizacijski kvoti. Na zahtevo DHB bo delodajalec zadrževal od prosilčeve mesečne plače znesek v višini amortizacijske kvote in ga izročal DHB.

Mesečni odbitek od plače ne sme nikdar presegati 30 odst. mesečne plače in ne bo smel biti višji kod \$ 450.—, ne oziraje se na to, da ima prosilec morebiti več kot 1.500 do 2.000.— pesov mesečne plače.

4. Posebna določila.

Predpisi dovoljujejo, da se sme dovoliti posojilo za gradnjo tudi v primeru, da se nahaja v rodbini več članov, ki so zaposleni in ki so solastniki kakeka stavbišča. Skupna mesečna plača pa tudi v takem primeru ne sme presegati zneska \$ 2.000.—. S takim posojilom se moreta, n. pr. zgraditi tudi dve stanovanjski hiši, ako smatra DHB to za primerno, vendar morate obe hiši ostati solastnina vseh družinskih članov. Tako posojilo pa se smatra samo za eno posojilo.

Katerokoli gradbeno posojilo v smislu tega plana se ne more nikdar zvišati (n. pr. zaradi zvišanja cen materialu ali zaradi povečanja delavskih plač i t. d.). Edina izjema je potreba dodatne gradnje v primeru povečanja števila družinskih članov. A tudi v tem primeru se more vložiti prošnja za razširitev posojila šele po preteku 2 let od dneva, ko je bila vpisana hipoteka za prvotno posojilo.

Prosilce, ki mu je bilo izplačano amortizacijsko posojilo, sme zgrajeno

stanovanj. hišo prodati le v primeru, ako je bil prisiljen iz razlogov višje sile ali opravičljivih vzrokov, kar mora biti resnično tudi po mnenju DHB; v tem primeru mora novi lastnik imeti vse pogoje, ki jih je imel prvotni prosilec za podelitev posojila.

Ako bi lastnik s tem posojilom zgrajene stanovanj. hiše svojo nepremičnino prodal brez vednosti DHB, bi ne mogel prejeti nikdar več novega amortizacijskega posojila in tudi prodana zgradba ne more služiti za garancijo nobenemu novemu posojilu.

S tem amortizacijskim posojilom zgrajena stavba se ne more obremeniti z nobeno drugo hipoteko razen obstoječe.

5. Druga navodila.

Kdor želi zaprositi za amortiz. posojilo in ima pogoje pod točko 1. zgoraj, naj se obrne na Državno Hipotekarno Banko. Tam bo predložil: Izjavo o svojih nepremičninah in potrdilo o zaposlitvi. Ako bo Banka ti listini sprejela, mu bo na prošnjo izročila vse potrebne tiskovine in ga vpisala v seznam prosilcev. Prosilci bodo klicani strogo po vrstnem redu za konkretizacijo svoje prošnje.

Kadar bo prosilec poklican, bo morai DHB predložiti sledeče dokumente in jih obrazložiti:

(Nadaljevanje na 4. strani)

Slovenci v Argentini

Buenos Aires

Vse naročnike v Argentini prav lepo prosimo, da nam čim prej poravnajo naročnino, če tega že niso storili.

Stroški za izdajanje lista so veliki. Redno izhajanje lista je odvisno samo od rednega plačevanja naročnine.

Kdor pa le more naj prispeva kak znesek tudi v tiskovni sklad!

OSEBNE NOVICE

† Ana Gregorič. V torek, dne 27. oktobra t. l. je umrla v Haedo v starosti 82 l. gospa Ana Gregorič, vdova Zobec. Doma je bila v Mirnu pri Gorici. Del svojega življenja je prebila v Trstu, odkoder ju s petimi otroki prišla v Argentino. K večnemu počitku so jo položili na pokopališču v Merlo. Pokojnica je bila blaga slovenska žena ter za njo žalujejo tu v Argentini tri hčere in dva sinova. Naj počiva v miru, preostalih pa naše sožalje.

† Johana Lorenz. Dne 15. oktobra t. l. je ob enih popoldne po krajši bolezni umrla ga Johana Lorenz, doma iz Bele Crkve. Pokojna je doma 2 leti prebila pod komunisti v zaporih in na prisilnem delu. Pobegniti se ji je posrečilo leta 1947 ter se je v begunstvu pridružila svoji hčerki ge Adrijani, poročeni z g. Radivojem Riglerjem, s katerima je leta 1948 prišla tudi v Argentino. K večnemu počitku so jo položili dne 16. oktobra 1952 na pokopališču v San Miguelu v prov. Buenos Aires. Naj počiva v miru, g. Riglerju in njegovi gospe pa ob težkem življenskem udarcu izrekamo iskreno sožalje!

Poroka. V soboto, 25. oktobra t. l. sta se poročila v San Martinu gdč. Ivan-ka Puntar in g. Franc Matičič. Mladi par je poročil g. svetnik Karel Škulj. Nevesta je prišla v Argentino iz Unca pri Rakeku preko Trsta 20. oktobra t. l. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje želimo obilo sreče!

Družinska sreča. V družini g. Vinka Pucka in njegove gospe Cecilije, roj. Cajzek se je rodil sinček. Srečnim staršem naše čestitke!

Ramos Mejía

Krajevni odbor Društva Slovencev v Ramos Mejía vabi na proslavo slovenskega narodnega praznika (29. oktobra), ki bo v nedeljo 9. novembra t. l. v cerkveni dvorani v Ramos Mejía takoj po slovenski maši, to je ob 8. uri zjutraj.

Na sporedu proslave je nastop otrok, deklamacije in govor g. Marjana Marolta.

K proslavi so tople vabljeni vsi Slovenci in Slovenke, zlasti še mladina.

Lanús

V fari g. Janeza Hladnika je bilo prejšnjo soboto zelo živahno. Iz slovenskega naselja v Lanusu se je zbralo okoli 30 slov. mož in fantov, ki so se odločili, da bodo sobotni popoldan porabili za pokrivanje strehe na novem župnišču, ki ga je postavil poleg cerkve sv. Jožefa g. Hladnik. Veselo in odločno so poprijeli za delo in so ga tudi končali v zadovoljstvo vseh.

— Proslava slovenskega narodnega praznika bo v soboto, na praznik Vseh svetnikov, popoldne ob petih v cerkveni dvorani. Pripravljen je lep spored: petje cerkvenega pevskega zbora, deklamacije in predavanje g. Fr. Kremžarja. K tej proslavi vabimo vse Slovence in Slovenke iz Lanusa in okolice. Vstopnine ni.

Florida

Lepo proslavo slovenskega narodnega praznika smo imeli v nedeljo, 26. oktobra v župnijski dvorani. Pred proslavo je imel sv. mašo po namenih Društva Slovencev g. Avguštin. Med sv. daritvijo je imel tudi lep nagovor. Po maši so rojaki skoro napolnili župnijsko dvorano, ki jo je za to priliko pripravil in okrasil g. Pavle Homan. Proslavo je začel predsednik Krajevnega odbora DS g. Pavle Mašič. G. Tine Kovačič je občuteno recital Cankarjevo "Domovino pod Triglavom". G. Škrjanec je imel za njim jedrnat govor o pravici slovenskega naroda do prave in resnične svobode, kulturni referent DS g. Marijan Marolt pa je v lepem enournem predavanju orisal kos slovenske zgodovine, zlasti deklaracijsko gibanje, zlom Avstro-ogrske, ustanovitev Narodnega sveta in Narodnega veča in druge dogodke do 1. decembra 1918. Številni poslušalci in poslušalke, med katerimi so bile tudi nekatere aktivne delavke iz deklaracijskega gibanja so pazno sledili predavatelju in ga nagradili z odobravanjem. S pesmijo "Hej Slovenci" je bila nato proslava zaključena.

Iščemo zakonski par s priporočilom za kmetijstvo in živinorejo. Javiti se San Martin 232, Buenos Aires od 15. do 18. ure.

SLOVENCİ PO SVETU

USA

Vse naročnike v USA prosimo, da poravnajo naročnino. Naročnina je za pošiljanje lista z navadno pošto letno 6 dolarjev, za pošiljanje z avionsko pošto pa 8 dolarjev. Prav lepo prosimo, da bi prispevali kar dolar tudi za tiskovni sklad. Letošnjo, kakor tudi zaostalo naročnino, pošljite za račun Svobodne Slovenije na naslov: League of C.S.A. 238

Anglija

Prireditve v Bedfordu. Odsek Slovenskega društva v Angliji v Bedfordu je pripravil za praznik slovenskih apostolov lepo prireditve. O pomenu praznika slovenskih blagovestnikov je govoril p. Leskovec. Prireditve je lepo uspela ter je bila tudi udeležba dobra.

Slovenski rojaki na počitnicah. Precej slovenskih rojakov si je v poletnih mesecih privoščilo prav lepe počitnice. Nekateri so del svojih prihrankov porabili za potovanje na evropski kontinent ter so prebili nekaj dni v Švici, drugi so romali v Lurd, ali se podali v Gorico, Trst, Avstrijo, Nemčijo, Belgijo ali pa na Nizozemsko. Večina pa je počitnice prebila v Angliji ter je na otoku obiskala svoje prijatelje.

Družinska sreča. V Coventryju je bil krščen Martin Janez Žučko, v Bargoedu pa Angela Žagar. Čestitamo!

Poroka. V Wolverhamptonu sta se poročila gdč. Jožica Likar in g. Viktor Basso. Obilo sreče!

CERKVENI OGLASNIK

Molitve za umrle Slovence bodo v Buenos Airesu na pokopališču Chacarita v nedeljo, 2. novembra t. l., ob štirih popoldne pred Jugoslovansko grobnico. Najprej kratka pridiga, nato molitve za umrle in petje "Gallusa". Vabljeni ste, da se v velikem številu udeležite molitev za drage pokojne!

Vse prijatelje in znance obveščam, da sem se dne 15. oktobra t. l. preselil iz Buenos Airesa proti jugu v Bariloche. Vsem pošiljam prav lepe pozdrave

fotograf
Peter Arnshek
S. C. Bariloche

Fiambrería Vienesa
AZCUENAGA 1114, Vicente López
(frente de la estación)
Telef. No. 741-0744
novi lastnik
HEDA in ANTON PLAVC
priporoča ta vsem Slovincem svoje prvovrstne mesne, delikatesne in konzervne izdelke, sir in pijače vseh vrst. — Odprto tudi ob nedeljah.
Se priporoča za obisk
Heda in Anton Plavc

Razpošiljalno podjetje "JADRAN"
25 DE MAYO 140, 2. of. 15
T. E. 34-8661, 33-7294
Uradne ure vsak dan od 9. do 19. ure.

Iz Trsta pošiljamo v domovino vse pakete z živili. Paketi prispejo na določeno mesto v roku 20 do 25 dni. Jamčimo za vsako izgubo.

Cene so naslednje:

Kava Santos, extra	\$ 46.—
Kava Minas, št. 1	" 42.—
Sladkor, Ia	" 7.80
Testenine vseh vrst	" 8.—
Kakao, holandski	" 35.—
Čokolada	" 36.40
Čaj, Ceylon	" 73.—
Poper, indijski	" 180.—
Olivno olje, 5 lit.	" 150.—
Posušene ribe	" 29.—
Riz	" 9.—
Moka, kanadska Ia	" 5.50
Vreča bele moke, 45 kg franco na dom	" 336.—

Stroški za odpošiljatev in prevoz

1. Po železnici:

30 kg	 \$ 112.—
40 kg	 " 140.—
50 kg	 " 170.—

2. Po pošti:

5 kg	 \$ 42.—
10 kg	 " 70.—
15 kg	 " 84.—
20 kg	 " 98.—

Iz Argentine pošiljamo vse pakete, ki so dovoljeni in ki nam jih prinesejo stranke. Za stranke po potrebi preskrbimo tudi dovoljenje in rabljeno blago odpošiljamo na razkuženje. Iščemo zastopnike v vseh krajih pod ugodnimi pogoji.

Naročila lahko oddate tudi v ul. Salta 1241 pri g. Baljaku vsak dan. Tudi ob sobotah in nedeljah.

Društveni oglasnik

Odbor Društva Slovencev opozarja vse članice in člane na sklepe, ki so bili sprejeti na letošnjem občnem zboru:

Članicam, ki so doslej plačevale po 2.— \$ članarine na mesec, se s 1. oktobrom 1952 zviša članarina za en pesos na mesec tako, da članice plačujejo od 1. 10. 1952 dalje po 3.— \$ članarine na mesec.

Vsi člani in članice plačujejo od 1. oktobra 1952 dalje še po 1.— \$ na mesec v dobrodelni sklad, katerega je na letošnjem občnem zboru društvo ustanovilo. Tako bodo poslej plačevali člani mesečno po 6.— \$, članice pa po 4.— \$ mesečnih dajatev za društvo, ker se dobrodelni prispevek plačuje skupaj s članarino.

Tiste članice in člani, ki so pa članarine oproščeni, so oproščeni tudi plačevanja dobrodelnega prispevka.

Občni zbor je priporočil, da člani, ki

OBVESTILA

Vse odrasle vabimo na vzgojni sestanek, ki bo 1. novembra — na praznik — ob štirih popoldne v župnijski dvorani v Ramoj Mejía. Spored: 1. Nastop otrok. 2. Vzgojno predavanje. 3. Razgovor o vzgojnih vprašanjih. Prav zanimiva točka bo gotovo nastop naših otrok: šli bodo na oder brez kakih naučenih "vlog", brez predhodnih "vaj". Vendar ne dvomimo, da ne bi izvedli nastopa vsem v zadovoljstvo. Sestanek je namenjen vsem staršem, možem in ženam ter fantom in dekletom. Zato vse prav vljudno vabimo!

Družabna pravda bo priredila v nedeljo, 9. novembra t. l., ogled mesta Ciudad Eva Perón, zlasti krasne katedrale in svetovno znanega prirodoslovnega muzeja, ki ga bo razkazoval slov. strokovnjak. Sv. maša bo v okolici mesta — v Berisso kjer stanuje precej Slovencev. Tu bo v slov. gostilni na razpolago tudi kosilo. Odhod s postaje Constitución ob 9.26. Vrnitev popoldne, tako, da se bo vsak lahko še udeležil tudi Balantičevega večera. K temu ogledu tople vabljeni vsi člani Družabne pravde in njihovi svojci, prav tako pa tudi ostali Slovenci in Slovenke. Odbor.

V nedeljo 9. novembra gremo vsa slovenska dekleta na celodnevni izlet v Tigre. — Zberemo se v San Fernando pred cerkvijo na trgu ob 3/4 8. Ob 8. bo sv. maša. Nato se odpeljemo na Otok Hiawatha. Hrano prinesite s seboj! Dohod: Iz Liniersa vozi kolektiv 183 do San Fernanda, iz Retira vlak na progi FCNGBM, iz Constituciona kolektiv 60 do San Fernanda. Prav vsa dekleta prisrčno vabljeni! — Odbor SDO.

OBJAVA

GOSPODARSKA DRUŽBA razpisuje mesto vodje gostinskega obrata na PRISTAVI v Moronu. Mesto je začasno in bo trajalo najdalje do konca prihodnjega leta, razen v primeru, da bi vodja medtem sklenil z upravo Pristave trajno pogodbo. Gostinski obrat mora začasno poslovati vsaj ob sobotah in nedeljah. Za obrat potrebni inventar je na razpolago na Pristavi. Ostali pogoji so interesentom na vpogled v pisarni Društva Slovencev na Victor Martinez 50, Cap. Fed.

Vse šolske potrebščine: zvezke raznih vrst, svinčnike, birome svinčnike, nalivna peresa, navadna peresa, risalni papir, ravnila, barvice, barvne svinčnike, tintnike, radirke. Rožne vence raznih vrst, od preprostih do najfinejših, primernih za darilo. Kipe, podobice, svetinje, podobice. Krasne razglednice slovenskih krajev.

Vam nudi po zmernih cenah
SANTERIA v PAPELERIA "SANTA JULIA"
Victor Martinez 39, Buenos Aires
Sprejemamo naročila za pošiljanje paketov v domovino.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna
OLAZABAL 2336
Tel. 76-9160

pol kvadre od Cabilda 2300
Za delo, šport, zabavo in štednjo časa ter denarja:
Ura "Pacard", avtomatično navijanje, antimagnetična in vodotesna od \$ 375.— naprej;
Lepe damske švicarske ure vseh znamk od \$ 145.— naprej;

VSE TO TUDI NA ODPLAČILO V OBROKIH
— LEPA DARILA V ZLATU IN SREBRU —
Vsa predelava starega nakita in precizna popravila ur v najkrajšem času.

(Ob sobotah popoldne se lahko naše stranke zglase tudi v našem stanovanju, ki je v isti hiši Olazabal 2338, prvo nadstropje, stanovanje št. 5.)

Hitro: v 20 do 25 dneh! Najbolj poceni: Primerjajte naše cene s cenami ostalih paketnih agencij. Zahtevajte naš popolni cenik!

PAKEXPORT — TRST

pošilja moko, riž in sladkor v vrečah in pakete z živili po 5,10, 15,20 in do 100 kg težke, ki so oproščeni vsake carine. Obiščite nas in bomo paket sestavili skupno. Zdravila pošiljamo z letalsko pošto. Odpošiljamo pakete tudi iz Buenos Airesa.

Nekaj cen v Pesosih za 1 kg blaga neto: kava 37, sladkor 7, testenine 7, čaj Ceylon 60, poper 120, riž 8, olivno olje 27 itd.
Vreča bele moke 45 kg \$ 290.— franco prejemnik.
Poština: 4.5 kg \$ 40.00 - 9 kg \$ 58.00 - 14 kg \$ 70.00 in 18 kg \$ 80.00
Lahko pa naročite tudi večje darilne pakete kot 18 kg. Celo do 100 kg!
Naročila in navodila: Oton Fresl, Reconquista 656/1-2, Buenos Aires, Telefon 31-2241.
Uradne ure: Ob delovnikih od 10.—12.30 ure in od 15.—18.30 ure.

(Nadaljevanje s 3. strani)

a) pismeno prošnjo za podelitev posojila,

b) s prisego potrjeno izjavo o napovedi lastne imovine in imovine svojega soproga,

c) Potrdilo o zaposlitvi, iz katerega mora biti razvidno: službena doba pred dnevom izstavitve, višina mesečne plače, višina socialnih dajatev, in potrdilo, da plača ni obremenjena z nikakimi trajnimi bremenmi na korist tretjih oseb.

d) Listino o lastništvu stavbišča, na katerem se namerava graditi stanovanjska hiša. Ako prosilec nima take listine (Titulo), zadostuje, da predloži n. pr. začasno kupno pogodbo ali siceršnje začasno izkazilo o lastništvu, ki pa mora biti pisano na kolkovanem papirju.

e) Tiskovino z izpolnjenimi osebnimi podatki.

f) Gradbeno pogodbo; ako je nima, mora predložiti pismeno izjavo, da bo gradbo vršil v lastni režiji.

g) Gradbeni načrt in proračun stroškov v skladu s tozadevnimi predpisi o modelih-tipih, kakor jih zahteva DHB; te listine morajo biti vidirane od gradbenega podjetnika.

h) Če se prošnja vložijo po kakem posredovalcu, je treba priložiti notarsko pooblastilo; tako pooblastilo ni potreb-

no, kadar je posredovalec prosilec soprog ali n. pr. oče prosi v imenu svojih otrok ali staršev. V takem primeru zadostuje navadno pooblastilo in predhodna ugotovitev istovetnosti oseb.

i) Ako prosilec poseduje razdelilni načrt, ki je služil za podlago dražbi (remate), naj predloži tudi ta načrt.

j) Listino o potrdilu istovetnosti prosilčeve osebe (Državlansko knjižico, če je prosilec argent. državljan po rojstvu ali po naturalizaciji, — osebno izkaznico, ako je prosilec državljan kake druge države).

Za kritje stroškov, potrebnih za postopek in vsebovanih v posebni tarifi, je treba plačati poleg tam navedenih zneskov še sledeče odstotne pristojbine: 3 o/oo (tri tisočinke) od zaprošene vsote za študij listin.

1 o/oo (ena tisočinka) od zaprošene vsote za ocenitev zemljišča.

Svojim bralcem priporočamo, da opozorijo na to občekoristno uredbo amortizacijskih posojil za gradnjo lastnega doma vsakogar, ki se s to mislijo peča, a je zaradi finančnih težkoč doslej sam še ni mogel rešiti. Ta amortizacijska posojila bodo prišla v poštev zlasti lastnikom stavbišč v Lanusu, ki jim bo omogočeno, ako doslej tega še niso mogli, poravnati ostanek kupnine za zemljišče in si zgraditi primeren dom.